

Асанне сүйнү

ЧЁРЕШЁН ЛАЙАХ

Чёре ыртнинчен сипленме 3 стакан палан сырлине 3 литр банкине ямалла, тин вёренё 2 литр шыв хушмалла, пластмасса хупалчапа хупмалла, савата аша япалапа чёркесе тёттём вырәна 6 сехете лартмалла. Унтан шёвекне кёленче е эмальенё савата сәрәхтармалла. Сырлине йыващ кашакпа лүчёркемелле те ала витёр сәтәрмалла, шёвекпе хуташтармалла. Су уйахынчи пыл сур килограмм ярса пәтратмалла.

Кунне 3 хут апатчен стаканан вищёмёш пайё шёвеке пёр уйах ёссе сипленмелле. 10 кунләх тәхтәвсемпе 3 курс ирттермелле. Шёвеке сивётмёшре упрамалла.

САР СИП УТИПЕ ПЁТНЁК

Хырамләхән лаймака сийё шыссан пёр вищепе вётетнё пётнёк /мята/, сар сип ути /зверобой/, шәнәр куракё /подорожник/, эмел куракё /ромашка лекарственная/ илсе хуташтармалла. 1 апат кашакё пухха тин вёренё 1 стакан шыва ямалла, 1 сехетрен сәрәхтармалла. Кунне 3-4 хут апатчен 1 сехет маларах суршар стакан ёсмелле. Сиплев курсё – 1 уйах.

ПУС ЫРАТАТЬ

Пус ыратсан кёрен е хёрлё розән 20 грамм чёрё фежкине тин вёренё сур стакан шыва ярса икё минут пищөхтермелле. Унтан кәларса илмелле те пир салфеткапа чёркесе самкапа тәнлавсем сине хумалла. Сиелтен сәм тутәрпа е шарфа сыхмалла. Сак компреспа 15-20 минут выртсан ыратни иретет.

ХУЛУПУССИ СЫППИНЕ

Хулпусси сыппин артрозёнчен сипленме вёлтрене аш арманёпе авәртмалла, пачәртаса сёткенне юхтармалла. 1 пай сёткенне 1 пай спиртпа тата 1 пай пылпа хуташтармалла. 17 кун лартмалла. Ирхине тата кащине 1-ер десерт кашакё ёсмелле. Тәтәшрах ёсме юрамасть, мёншён тесен вёлтрен юна сәратать. Сиплев курсё – 2 уйах.

Килти мелсем

ФИНИКПА, КАВАК СЫРЛАПА

❖ Гипертони тертлентерсен юн пусамне йёркене кёртме кашни ир 5 финика вёренё аша шывпа сыпса симелле. Сак профилактика курсне кварталта пёрре ирттермелле.

❖ Юнри сахәр шайне чакарма кавак сырлан /голубика/ самрәк хунавёпе сүлсинчен шёвек хатёрлемелле. 1 апат кашакё чёр тавара тин вёренё 1 стакан шыва ямалла, вайсәр сүләм сичне 10 минут вёретмелле, сивёнсен сәрәхтармалла. Кунне 3 хут апатчен 15 минут маларах стаканан вищёмёш пайне ёсмелле. Курс – 14 кун. 10 кун тәхтәсан сөнёнрен сипленме пусламалла. Кирлё пулсан темисе курс та ирттерме юрать.

❖ Япаласен ылмашәнвне лайахлатма, кёлетке висине йёркере тытса тәма пёр вищепе хурән, хура сырла, хурән сырли сүлсисене хуташтармалла. 1 апат кашакё пухха термосри тин вёренё 1 стакан шыва ямалла, 3-4 сехетрен сәрәхтармалла. Ирхине тата кащине апатчен 15 минут маларах суршар стакан ёсмелле. Курс – 2 уйах. 7 кун тәхтанә хысқан тепёр сиплев курсё пусламалла.

Кашман

ЙОД, ТИМЁР НУМАЙ

✦ Кашман гипертониксене усәллә, мёншён тесен вәл юн пусамне чакарма пуләшакан магнипе пуян. Халәх медицинче сак тёллевпе пылак эмелле усә курасщё. Эмелё – пылпа сурмалла хуташтарна кашман сёткенё. Пёр стакан хуташа кун тәршөпө 3-4 сәтәрккәпа ёссе ямалла.

✦ Кашманра йод, тимёр нумай. Ку юн сахал чухне уйрамах пёлтерёшлө, тимёр юн тавас ёсре паллә вырән йышәнать. Кашман тимёрё уйрамах пысак пахаләхлә. Юншән вищё тымарсимёс сёткенне хуташтарса ёсни тата усәлләрах. Пёр вищепе илнө кашман, йуш кашман, кишёр сёткенёсен хуташне кунне 3 хут апат умён 1-2-шер апат кашакё темисе уйах ёсмелле.

✦ Юн сәралать пулсан кашманән чёрё сёткенне ёсмелле. Косметологсем вәл ут самрәкләхне упраса хәварма пуләшнине паләртасщё. Кашман организма шлаксенчен тасатнине кура начарланма, вай-хала сирёплетме витём күрет.

ПҮРЕНЕ СИПЛЕТ

Вәрах пиелонефрит апратна чухне пүрене тасатма шалча пәрси /фасоль/ пуләшать. Таләкөпөх аша сөс симелле. Тавар та хушмалла мар. Пёр эрне сипленсенех сывләх лайахланнине паләртасщё.

Тин вёренё 1 литр шыва 1 стакан шалча пәрси ямалла, хупалчине витнө эмальенё кастрюльпе вайсәр сүләм сичне 2 сехет тытмалла. Шывне сәрәхтарса илмелле. Пищнө шалча пәрсине нимёр пуличчен тёмелле.

Шалча пәрсин нимёрне аша пёсернө шывпа сыпса кун тәршөпө симелле.

ХАМЛА ШЫВЁ

Варикоз чирё вёрёлсен хамла шывё сәмәлләх күрет. 2 апат кашакё хамла пучахне тин вёренё сур литр шыва ямалла. Вёрекен шыв мунчинче 15 минут тытмалла, сүләм сичнен илсен 30 минут лартмалла та сәрәхтармалла. Кунне 3 хут апатчен сур сехет маларах суршар стакан ёсмелле. Курс – пёр уйах.

Савән пекех урари чирлө венәсем сине хамла шёвекөнче йёпетнө марля хума юрать. Курс – сывләх лайахланиччен.

Шупашкар хулин тёп больницинчи уйрам заведующийё Галина Александрова пульмонолог опытлә, медицинәри сөнө сиплев мелёсемпе ёсре туллин усә курма әнтәлакан специалист пулнине паләрса тәрәт. Галина Александровна – аслә квалификация катёгориллө тухтәр. Вәл самрәксене профессии әсталәхне үстерес тёлөшпе нумай пуләшать.

САХАРА ЧАКАРАСЩЁ

■ Пёр вищепе илнө эмел галегине, шалча пәрсин /фасоль/ хутащне, хура сырла /черника/ сүлсине, хәлха сакки куракён /одуванчик/ тымарне, вёлтрен сүлсине хуташтармалла. 1 апат кашакё пухха тин вёренё 1 стакан шыва ямалла, сивёнсен сәрәхтармалла. Кунне 3 хут апат умён пёрер стакан ёсмелле. Курс – кунта тата ытти рецептра сахәр шайё какиччен. Аша тёрёслесех тәмалла.

■ Пёр вищепе хура сырла сүлсине, йётён вәррине, шалча пәрсин хутащне, вётетнө сёлө уләмне хуташтармалла. 3 апат кашакё пухха 3 стакан шыва ямалла, 10 минут вёретмелле, сүләм сичнен илсен 1 сехет лартмалла та сәрәхтармалла. Кунне 3-4 хут апат хысқан суршар стакан ёсмелле.

■ Икшер пай хура сырла сүлсине, йётён вәррине, уртәш /можжевельник обыкновенный/ сырлине, пёр пай вил шыв куракён /манжетка обыкновенная/ вәррине хуташтармалла. 1 апат кашакё пухха тин вёренё 1 стакан шыва ямалла, сивёнсен сәрәхтармалла. Кунне 2-3 хут апатчен пёрер стакан ёсмелле.

АСПИРИН ПЕКЕХ

Пус ыратма пусласан, шәнса пәсәлсан, грипп апратсан хәва хуппи аспириран кая мар пуләшать.

Хәва турачөсене сүмалла, кәштах типётмелле те хуппине сүмелле. Вётетмелле, лайах типётмелле. 50 грамм хуппа 1 литр типё хёрлө исём эрехне ярса 3 эрне лартмалла, сәрәхтармалла. Кунне 3 хут чёрөкшер стакан ёсмелле.

Настойка вёрилентернине, пус, сыпәсем ыратнине ирттерет.

ИСЁМ СЁТКЕНЁ

◆ Атеросклероз апратсан кунне 3 хут апатчен 1 сехет маларах 1-ер стакан исём сырли сёткенё ёсмелле. Сиплев курсё – 6 эрне.

◆ Бронхит нушалантарать-и? Тёксём тёлө исём сырли ытларах симелле. Сырлана вәррипе пёрлех чәмламалла.

◆ Вар хытни вәраха кайсан кунне 3 хут апатчен 1 сехет маларах 2-шер стакан исём сёткенё ёсмелле. Сиплев – 2 уйах.

◆ Нерв тытәмё хавшасан, вай пётсен исём сырли сёткенне тәтәшрах ёсмелле.

◆ Подагрәпа чирлесен исём сёткенне кунне 3 хут апатчен 1 сехет маларах ёсмелле. Сур стаканран пусламалла та курс вёснелле пёрре ёснө чухне 2 стакана ситермелле. Сиплев – 1-1,5 уйах.

Асәрханәр: исём сырли сахәр диабецёпе, самәрләхпа, вун ик пумәклә пыршә язвипе аптракансене юрамасть.

САНТАЛАК

кәнтәрла	сёрле		
27.11	- 4	- 5	☁
28.11	- 5	-10	☁
29.11	- 6	-10	☁
30.11	- 8	-11	☁
01.12	- 6	-9	☁
02.12	- 5	-7	☁
03.12	- 6	- 9	☁

Бишәл аптека

ШАРТТАН КУРАКЕ

Шарттан куракәпә /кровохлебка лекарственная, красноголовник/ халәх медицининче төрлө киртен сиплесә. Җак төллөвпә куракән пәтәм пайәпә уса курақсә. Сүлти пайне үсен-тәран чечеке ларсан пухса типәтәсә, тымарне хура кәркунне чавса кәларасә. Төмиҗә рецептпа паллаштаратпәр.

Шак тухасси йывәрлансан. 1 апат кашакә вәтетнә курака 1 стакан вәри шыва ямалла. 30 минут вәретмелле, сүләм сунчен илсен 2 сехет лартмалла та сәрәхтармалла. Кунне 5 хут апатчен 1-ер апат кашакә ёсмелле. Курс – сывлаһ лайәхланиччен.

Уйәх хуши вәхәтәнче хытә ыратсан. Шарттан куракән 1 апат кашакә тымарне тин вәренә 1 стакан шыва ямалла. 30 минут вәретмелле, сивәнсен сәрәхтармалла. Менструаци пусланиччен икә-виҗә кун маларах тата ун вәхәтәнче кунне 4 хут апатчен 1-ер апат кашакә ёсмелле. Курс – сывлаһ лайәхланиччен.

Дизентери, колит. 1 апат кашакә вәтетнә тымара тин вәренә 1 стакан шыва ямалла. Вайсәр сүләм сунче 30 минут вәретмелле, 2 сехетрен сәрәхтармалла. Кунне 5 хут апатчен 30 минут маларах е ун хысқан 2 сехетрен 1-ер апат кашакә ёсмелле. Курс – сывлаһ лайәхланиччен. Варвитти иртсен те кәтартава сирәплетме шөвеке тепәр эрне кунне икә-виҗә хут 1-ер апат кашакә ёсмелле.

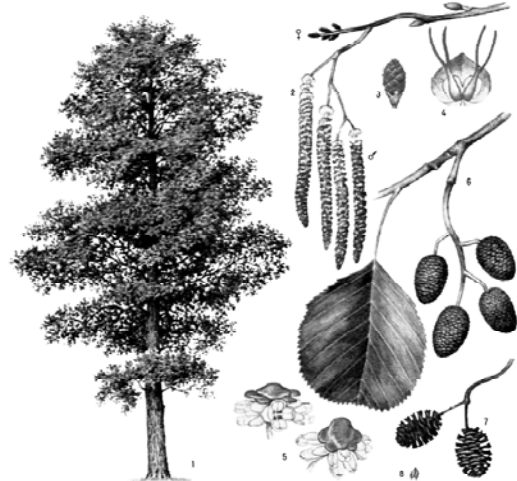
Хырамләхән язва чирә. Пәр виҗәпә илнә чөкре куракән /горец змеиный/ тымарәпә шатра куракән тымарне хутәштармалла. 2-3 чей кашакә пухса тин вәренә 1 стакан шыва ямалла. Вәрекен шыв мунчинче 15 минут пиҗәхтермелле, илсен

2 сехет лартмалла, сәрәхтармалла. Кунне 3-4 хут чәрәкшер стакан ёсмелле.

Асәрханәр: шарттан куракәпә ача кәтекен хәрарәмсен, гипертоние, пуҗ мимин юн тымарәсем хәсәннипе, вар хытнине аптракансен сипленме юрамасть.

ШУРА СИРЕК

Шура сирек /ольха серая/ хытаракан, шысә хирәсә, юн кайнине чаракан, дезинфекцилен витәмпе паләрсә тәрәт. Сиплевре йәкеләпә, хуппипә, сүлсипә уса курақсә.

Йәкелне ноябрьтен пусласа февральчен пухмалла. Духовкәра е кәмакара 50-60 градус вәри температурәра, е лупас айәнче типәтмелле. Чәр тавара пир хутаҗа тултарса виҗә сүл таран упрама юрат.

Хәсәрләх, гинекологи чирәсем аптратсан. 3

апат кашакә вәтетнә типә тымара тин вәренә 1 литр шыва ямалла. 2 сехетрен сәрәхтармалла. Җак шөвекпә каҗхине сывәрма ыртас умен амаләх умне пәрәхтермелле. Курс – 3 эрне. 7 кун тәхтанә хысқан тепәр курс ирттермелле.

Пародонтоз, стоматит, ангина. Сирәкән сәнәх пуличчен вәтетнә 2 апат кашакә хуппине тин вәренә 1 стакан шыва ямалла, 1 сехетрен сәрәхтармалла. Шөвекпә сәвара, пыра кунне 3 хут апат хысқан чүхемелле. Курс – сывлаһ лайәхланиччен.

Колит, энтероколит, вәрах варвитти. Пәр ывәс сирек йәкелә сине хупламаләх тин вәренә шыва ямалла, 2 сехетрен сәрәхтармалла. Кунне 3-4 хут 1-ер апат кашакә ёсмелле. Курс – сываличчен. Шөвеке сунә гранат хуппи /сирек хуппин сурри чухлә/ хушсан лайәх.

Конъюнктивит, дерматит, экзема. 2 апат кашакә вәтетнә йәкелә тин вәренә 1 стакан шыва ямалла, 2 сехетрен сәрәхтармалла. Шөвекпә сиенленнә ыртасене сүмалла. Курс – сывлаһ лайәхланиччен.

Вәрах варвитти. Пәр пай сирек йәкелне пиләк пай шура эрехе ямалла, төттәм ыртанта 2 эрне лартмалла та сәрәхтармалла. Кунне 3 хут апатчен 1-ер апат кашакә ёсмелле. Курс – 3 эрне.

Асәрханәр: юн кәвелеслөх пысак пулни, вар хытнине аптратсан сирәкпә сипленме юрамасть.

АНГИНА ХЫСҚАН

Ангинәпа чирлесе ирттернә хысқан хәлхә япәхрах илтме пусланине асәрхасан фитотерапевтсем җак мелсемпе сипленме сәнеҗсә.

+ 1 чей кашакә миндаль сәвне вәрекен шыв мунчинче 3-5 минут пиҗәхтермелле. Әна каҗхине сывәрма ыртас умен хәлхә шәтәкне ултә-сакәр тумлам ямалла. Унтан мамәк чикмелле, сиеле пәр сий марля хумалла, сәм тутәр сыхмалла. Процедурәна черетпә тумалла: сәва пәрремәш кун – сылтәм хәлхана, иккәмәш кун сулахай хәлхана тумлатмалла. Курс – хәлхә лайәхрах илтме пусланиччен.

+ 1 пай аптека прополис настойкине 4 пай тип сүпа лайәх хутәштармалла. Җак ху-

тәшра йәпетнә пәтәрнә марляна хәлхә шәтәкәсене чикмелле. Тәватә-ултә сехет тытмалла. Процедура икә кун сиктерсе тумалла. Курс – пәр уйәх.

+ 2 апат кашакә вәтетнә типә аир тымарне 1 стакан шура эрехе ямалла. Төттәм ыртанта 2 эрне лартмалла, кашни кун силесе пәтратмалла. Сәрәхтармалла. Кунне 3 хут апатчен 20 минут маларах 1 чей кашакә настойкәна 1 черккә шыва ярсә ёсмелле. Курс – 2 уйәх.

Асәрханәр! Җак рецептпа ача кәтекен хәрарәмсен, сәмсаран юн кайсан, хырамләх сәткенән йүҗәкләхә пысак пулсан, пүрен сивәч чирә, хырамләх язвы, гипотони аптратсан сипленме юрамасть.

АСА ИЛТЕРЕТ?

Вәраха кайнә подагра вәрәлсе час-часах хәйән пирки аса илтерет пулсан шөпән куракән /чистотел/ сәвәпә сипленме сәнеҗсә.

3 апат кашакә чәрә е типәтнә курака вәтетсе 1 литр олива е хөвөл саврәнәш сәвне ямалла, төттәм ыртанта 2 эрне лартмалла, унтан лайәх сәрәхтармалла.

Җак сүпа ыратакан сыпәсене асәрханса массажа тумалла. Сәвне кәшт кәна илмелле. Сиплев курсә – 3-4 эрне. Җак мелпә час-часах сипленсен чир вәрәлессе чакат.

Әсир пәлесшәнчә

ДИЕТА ПЫСАК ВYРАН ЙЫШАНАТЬ

Простатитпа тата аденома чирлетәп. Мәнле сывалма пулатъ-ши? Килте мәнле мелсемпе уса курмалла?

Петр ФАДЕЕВ.
Сөмәрле район.

Чи малтанах сире, Петр Яковлевич, район больницинчи уролог тухтәр патәнче төрәсленсех тәма сәнетпәр. Вәл сырсә панә эмелсене кәна ёсмелле. Диетәна пәхәнни пысак пәлтәрәшлә. Төрәс тата вәхәтра апатланмалла. Чир вәрәлнә тапхәрта уйрамах тимлә пуләр. Җак сәнүсене шута илсен лайәх.

Рационран җаксене кәлармалла:

◆ холестерин шайә пысак сымәсене /суллә, ашаланә, пәрәслә, төтәмләнә сымәсәсем, консервсем, сәра шүрпесем/;

◆ тәварланә сымәсене /селедка, йүҗәтнә купәста, тәварланә хәяр, помидор/;

◆ хырама күпәнтәрекен сымәсене /пәрса йышисем, төслә купәста/;

◆ алкоголь /уйрамах сәрана/, приступ сүк чухне типә иҗәм сырли эрехә кәштах юрат;

◆ йүҗәкпә пуян улма-сырлана /цитруссем, слива, йүҗә сорт панулми, крыжовник/.

Шак хәвалакан витәмлә сымәсене /арпус, панулми, хәяр/ сывәрма ыртас умен сымесен лайәхрах. Газлә шөвексем, сәра чейпә кофе пирки манмалла.

Рациона йүҗә сәт сымәсәсене /кефир, тәпәрчә, турәх/, компот, суллә мар пулә, какай, пәтә /хуратул, рис, вир, вәсен-

че Е витамин тата организмә кирлә ытти япала нумай/ кәртмелле. Типәтнә кавән төшши, майяр /уйрамах асәрхан тата бразили майярә/, тинәс сымәсәсем, пыл, чечек тусанә, перга, прополис питә усәллә.

Чечек тусанне – таләкра пәрре 1-ер чей кашакә 60 кун, типәтнә кавән төшшине кунне 7-10 штук виҗә уйәх сымелле. Кавән сәвне таләкра пәрре ыҗ хырамла 1-ер чей кашакә икә уйәх ёсмелле. Ар парне импәр паха витәм күрет. Чәрри те, төхәмләхә те аван.

Хушма сиплевре халәх меләсемпе уса курма пулатъ. Төсләхрен, пәрер пай пыла, ыраш сәнәхне, пәр сәмарта саррине хутәштармалла. Җак хутәшран сурта йәваласа каҗхине сывәрма ыртнә чухне түрә пырша чикмелле. Курс – 15 кун.

Е 1 апат кашакә вилә пыл хуртне /подмор/ 250 миллилитр спирта ямалла, 15 кунран сәрәхтармалла. Кунне 3 хут апатчен 20 минут маларах 1-ер апат кашакә ёсмелле. Настойка пәтиччене сипленмелле.

Сәмах май, хәсәтра арсын сывләхәпә сыхәннә сәнүсем кашни номерте төнә пекех пичетлетпәр. Вәсемпе те уса курма пултаратәр. Малашне те төрлә рецептпа паллаштарәпәр.

СӨР ГРУШИНЧЕ НИТРАТ ПУХАНМАСТЬ

Сөр грушинче /топинамбур/ сиенлә япаласем – нитратсем, радионуклидсем – пухәнмасть.

Улминче В1 тата С витаминсем сөрүлмиринчен – икә хут, тимәр тәварәсем виҗә хут нумайрах. Сәванпа сөр груши юн ситменләхәпә аптракан сынсене питә усәллә.

Унсәр пуҗне топинамбур кремни ыҗипә пахча сымәс хушшинче чемпион шутланатъ. Ватә сынсен сүлсем иртсе пынә май организмә кремни сахаллансах пыратъ, ку әна вайсәрлататъ, хәвәртах ватәлма витәм күрет.

Сымәсән төп сипләх енә ку кәна та мар. Вәл хырам ай парә чирлә чухне юнри сахәр шайне йәркене кәртме пултаратъ. Унән улминче крахмал сүк, инулин вара – 16-18 процент. Диабетиксен кунне 2-3 хут апатчен 10 минут маларах 2-3 чәрә сөр груши сымелле тата кунне 3 хут 2-шер апат кашакә тин юхтарнә сәткенне ёсмелле.

Юнри сахәр шайне чакарма топинамбур чейә пуләшатъ. Улмине вәтетсе типәтмелле, кәленче савәтра упралла. Шөвек хәтәрлемелле чухне әна аш арманәпә е кофе арманәпә авәртмалла, чейә хушмалла. Какао киләштерекенсем сөр грушин порошокне какао порошокпә сурмалла хутәштарса вәри сәте яма пултарасә.

Топинамбур сине сыпәсенче тәвар пухәнассине чакаратъ, нерв тытәмне сирәплетет, хырам ай парне ыра витәм күрет. Җак төллөвпә сөр грушине тәвар-техәмләх таврашә хушмасәр кунне 3 хут апатчен 50-шар грамм сымелле. Сиплев курсә – 30 кун.

ВАРИКОЗ АПТРАТСАН

Варикозран сипленнә чухне килти мелсемпе те уса курақсә.

Ватам кәшманпа сөрүлмине хуппинчен тасатмалла, теркәпа хырамла, 2 апат кашакә ирәлтәрнә пылпа хутәштармалла. Җак хутәша урари чирлә юн тымарәсене сүхен сөрмелле, марляпа витмелле. 25 минут тытмалла. Кунне икә хут сипленмелле. Курс – виҗә кун.

Тин юхтарнә кәшманпа купәста сәткенәсене 2-шер апат кашакә илсе вәтетнә 1 апат кашакә чәрә е типәтнә шура армутипе /полюнь горькая/ тата 1 апат кашакә пылпа хутәштармалла. Җак хутәша урари мәкәрәлнә венәсене сүхе сийпә 15 минута сөрмелле. Компреса икә кунра пәрре хумалла. Курс – 7 процедура.

Мухтар канаишӗ
САХӐР ДИАБЕЧӐПЕ
ЧИРЛЕКЕН ЧЫЛАЙ

Раҫсейре юлашки вунӑ султа сахӑр диабечӐпе чирлӗ ҫынсен йышӗ икӗ хут ӱснӗ. Ытларах пайӗ 2 тип диабетпа аптрать. Вӑхӑтра палӑртман тата сиплен чир вара юн тымарӑсем хӑвӑрт тата йывӑр сиенленен хӑрушлӑха ӱстерет.

Тӗслӗхрен, куҫри юн тымарӑсем патраланасӑҫӗ, диабет ретинопатийӗ аталанать, ҫавна пула ҫын суккӑрланма та пултарать. Урасем, пӱресем, чӑрепе пуҫ миминчи юн тымарӑсем япӑхасӑҫӗ, инфаркт, инсульт аптрата ӱкерме пултарасӑҫӗ.

«Сахӑр диабечӐ» терминпа юнри сахӑр /глюкоза/ шайӗ ӱснине пулакан темиҫе чире палӑртасӑҫӗ. Ҫав шутра – 1 тата 2 тип диабетсем, хӑрарӑм ача кӗтнӗ тапхӑрта аталанакан гестационлӑ диабет, ытисем.

Ачалӑхра тата ҫамрӑклӑхра /ытларах чухне 30 ҫула ҫитиччен/, тӗпрен илсен, 1 тип диабет аталанать. Унӑн паллисем: час-часах ӑҫес килет, шӑк тӑтӑш тата нумай /ҫӑрле те/ тухать, хӑвӑрт ывӑнтарать, кӗлетке виҫи чакать, ӱтпе лӑймака сийсем кӑҫӑтасӑҫӗ. Сывласа кӑларнӑ чухне ацетон шӑрши кӑрет. Тухтӑр патне тӑхтамасӑр кайса инсулинпа сипленме тытӑнмалла.

40-50 ҫулсенчен аслӑрах ҫынсем ытларах 2 тип сахӑр диабечӐпе аптраҫҫӗ. Чылай чухне ҫавар та типмест, шӑк та тӑтӑш тухса аптратаҫҫӗ. Уйрӑмлӑхсем – вӑй-хал пӗтӗмӗшле чакни, ас туса юласси япӑхни, пуҫ ҫаврӑнни, юн пусӑмӗ ӱсни. Час-часах юнри глюкоза шайӗ ӱснине пациент тухтӑр патне профи-

лактика тӑрӑслевне е куҫ ҫивӗчлӗхӗ чакнипе, урасем ыратнипе, чара тӗлӗнче кӑҫӑтнипе, сурана япӑх ӱт илнине, кӑмпа чирӗ е пӱрлӗ шатра тертлентернипе пырсан ӑнсӑртран палӑртасӑҫӗ.

2 тип сахӑр диабечӐ анлӑ сарӑлнине кура профилактика ӑҫӗ пӗлтерӗшлӗ вырӑн йышӑнать. Ҫак тӗллевпе хӑрушлӑх ушкӑнӑсене палӑртасӑҫӗ. 2 тип диабет аталанас хӑрушлӑх ушкӑнӑсене ҫаксем кӑреҫҫӗ:

сывӑх тӑванӑсем хушшинче диабетпа чирлӗ ҫынсем пуррисем, 45 султан иртнисем, 4 килограмран йывӑртарах ача ҫуратнӑ хӑрарӑмсем, кӗлетке виҫи ытлашши, сахал хускалакан, юн пусӑмӗ ртуть юпини 140/90 миллиметрӗнчен ытларах ӱсекен, инфаркт, инсульт ҫӑтса ирттернӗ ҫынсем. Этем, паллах, ҫулӑсен ӱсӑмне чарса лартаймасть, сахӑр диабетне пур йӑх туртӑмне те витӗм кӑреймест. Анчах пурнӑҫ йӑркине улӑштарма, сиенлӗ йӑларан сивӗнме, ҫапла майпа чир аталанас хӑрушлӑха чакарма пултарать. Хӑрушлӑх ушкӑнне кӑрекен ҫынсен кашни сул юнри сахӑр шайне тӑрӑслеттерме анализ памалла. Профилактикара

тӑрӑслевне кура профилактика ӑҫӗ пӗлтерӗшлӗ вырӑн йышӑнать. Сывлӑха упрама вӑй-хал ӑҫӗ пулайӑш. Мышӑсем час-часах хуланса тӑсӑлнӑ чухне энергие сахӑртан /глюкозӑран/ илесӑҫӗ. Хускану хӑнӑхтарӑвӑсем клеткӑсем инсулина туяссине лайӑхлатаҫҫӗ, ку вара юнри сахӑр шайне чакарать. Ҫак ларутӑраура организмӑ глюкозӑна юнран клеткӑсене куҫарма инсулин сахалрах кирлӗ. Физкультура занятийсене эрнере темиҫе кун сахалран та 30-шар минут ирттермелле. Кӗлетке виҫине чакарма тата виҫере тытса тӑма кашни кун 2-3 ҫухрӑм суран утмалла.

Аса илтерер-ха: Сывлӑх центрӑсенче кашниех тӑрӑслев юн анализӗ пама, япаласен ылма-шӑнӑвӑн кӑтартавӑсем, ҫав шутра юнри холестеринпа глюкоза шайӗ, мӗнле пулнине, сахӑр диабечӐпе ытти эндокрин чирӑсен хӑрушлӑхӗ пуррипе ҫуккине пӗлме пултарать. Ҫак тӗллевпе участок е пӗтӗмӗшле практика врачӑсем патне кайма та пулать. Чире мӗн чухлӗ иртерех палӑртнипе тата сипленме пуҫланине пурнӑҫ пахалахӗ мӗнле пуласси тачӑ ҫыхӑннӑ.

Хӑвӑртан нумай килет. Сахӑр диабечӐ диагноз лартнӑ ҫынсене чирӗ ҫинчен ытларах пӗлме тата унпа ӑнӑҫлӑ кӑреҫме вӑрентекен Сывлӑх шулӑн е Сахӑр дибетне харпӑр хӑй контроллемелли шул занятийсене ҫӑрме сӑнетпӗр.

Лариса КАРУЛИНА, республиканский эндокринологический диспансерӑн тӑрӑслев врачӑн заместителӗ.

Фитотерапи
ТӐП ВӐРӐНТА –
ТАСАЛӐХ

Уретрит – арҫынсен шӑк каналӑн стенки шыҫни. Сӑлтӑвӗ чылай чухне венери чирӑпе аптракан ҫынпа ҫыхӑнӑва кӑни пулса тӑрат. Харпӑр хӑй гигиенине пӑхӑнмасан та пуҫланма пултарать. Фитотерапевтсем сиплев вӑхӑтӑнче хушма мелсемпе те уҫӑ курма сӑнесӑҫӗ.

■ Хура хурлӑханӑн вӑтетнӗ типӗ 2-3 апат кашӑкӗ сулҫине тин вӑренӗ 2 стакан шыва ямалла, 1 сехетрен сӑрӑхтармалла. Пӗр кунра виҫӗ сӑтӑркӑпа ӑҫсе ямалла. Шыҫни иртиччене сипленмелле.

■ Кастрюле вӑтетнӗ пыҫӑк ҫыхӑ петрушкӑна хупламалӑх сӗт ямалла, температура ытла вӑриех мар духовкӑна лартмалла, сӑчӗ пӑсланса пӗтсен кӑлармалла. Кашни сехетре 1-2 апат кашӑкӗ ҫимелле. Сывлӑх лайӑхланиччене сипленмелле.

■ Утмӑлтуратӑн 1 чей кашӑкӗ типӗ чечекне /карсинкисӗр/ тин вӑренӗ 1 стакан шыва ямалла, 1 сехетрен сӑрӑхтармалла. Кунне 3 хут 2-шер апат кашӑкӗ шыҫни иртиччене ӑҫмелле.

■ Шӑнӑ чухне ыратсан ҫӑка чечекӑн шӑвекӗ пулайӑш. 2 апат кашӑкӗ чӑр тавара 2 стакан вӑри шыва ямалла, 10 минут вӑретмелле. Ҫӑрлене хирӑҫ 2 стакан ӑҫмелле. Сывлӑх лайӑхланиччене сипленмелле.

■ Шӑпӑр кураҫӑн /алтей лекарственный/ вӑтетнӗ типӗ 1 апат кашӑкӗ тымарне 1 стакан сивӗ шыва ямалла, 8-10 сехетрен сӑрӑхтармалла. Кӑнтӑрлахи апатчен ҫур сехет маларах – ҫур стакан, юнине кашӑкӑн шыварма выртас умӑн ӑҫмелле. Шыҫни иртиччене сипленмелле.

■ 4-шар апат кашӑкӗ шур ути /пырей ползучий/ тымарне, пылак тымара, хурӑн сулҫине, упа ҫырлин /толокнянка/ сулҫине, кукуруз ҫӑҫине хутӑштармалла. 1 апат кашӑкӗ пухха тин вӑренӗ 1 стакан шыва ямалла, 5 сехетрен сӑрӑхтармалла. Кунне 3 хут 1-ер чей кашӑкӗ ӑҫмелле. Сывлӑх лайӑхланиччене сипленмелле.

Килти мелсем
ХӐЙӐРА ҪУСА
КӐЛАРАТПӐР

Пӑрере хӑйӑр пулсан шӑк тухасси йывӑрланать. Шалта шӑвек нумай пухӑнни кура тӑртӑмсем тӑсӑлаҫҫӗ. Ҫак амакран шӑк хӑмпине тӑтӑшрах, кашни икӗ сехетре, пушатни пулайӑш. Рацион пахча ҫимӑҫпе улма-ҫырла ытларах кӑртмелле. Чей е кофе мар, ахаль шыв ӑҫмелле. Халӑх сиплевӑсисем ҫапла сӑнесӑҫӗ.

+ Пӗр виҫепе хаяр утине /шалфей лекарственный/, матрушкене /душица/, сар ҫип утине /зверобой/, мелиссана хутӑштармалла. 2 апат кашӑкӗ пухха тин вӑренӗ 1 стакан шыва ямалла, 1 сехетрен сӑрӑхтармалла, Кун тӑршшӑпӑр чей вырӑнне ӑҫмелле. Пыл кӑштах хушма юрат. Курс – 7 кун.

Сиплев курсӑн юлашки кунӑнче ҫур стакан шӑвекке 5 тумлам шурӑ чӑрӑш /пихта/ ҫӑвӗ хушмалла та апатчен 30 минут маларах ӑҫсе ямалла.

+ 1 апат кашӑкӗ упа ҫырлин /толокнянка/ кураҫкене тин вӑренӗ 1 стакан шыва ямалла, 2 сехетрен сӑрӑхтармалла.

Кунне 3 хут апатчен 30 минут маларах 1-ер апат кашӑкӗ ӑҫмелле. Курс – 12 кун.

+ Хӑвӗлҫаврӑнӑшӑн вӑтетнӗ 1 апат кашӑкӗ тымарне 3 литр шыва ямалла. Вӑреме кӑртмелле те 5 минут вӑретмелле. Сивӑнсен сӑрӑхтармалла.

Шӑвекке талӑкра 1 литра яхӑн ӑшӑлла ӑҫмелле. Курс – 1 уйӑх.

+ Вӑтам йӑҫ кашмана /редька/ лайӑх сумалла, хуппипех теркӑпа хырмалла, пӑчӑртаса сӑткенне юхтармалла.

Кунне 3-4 хут 1-ер апат кашӑкӗ ӑҫмелле. Курс – икӗ-виҫӗ эрне.

АПАТ АЛЛЕРГИЙӐ
ВӐРӐЛСЕН

Апат аллержийӑпе аптракансене чир вӑрӑлсен эмел кураҫсемпе сипленни ҫӑмӑллӑх кӑрет.

◆ 2 апат кашӑкӗ барбарис сулҫине, 1-ер апат кашӑкӗ шӑнӑр кураҫӑн /подорожник/ сулҫине, упа ҫырлин /бузина черная/ чечекне, аслати кураҫкене /фиалка трехцветная/ хутӑштармалла. 1 апат кашӑкӗ пухха тин вӑренӗ 1 стакан шыва ямалла, 10 минутран сӑрӑхтармалла. Кунне 3 хут 1-ер чей кашӑкӗ ӑҫмелле. Курс – 2 эрне. Пӗр уйӑх тӑхтанӑ хыҫҫӑн тепӑр сиплев курсӑ ирттермелле.

◆ Уртӑшӑн /можжевельник/ 1 апат кашӑкӗ вӑтетнӗ чӑрӑ туратне 1 стакан шыва ямалла. Вӑйсӑр сулам ҫинче 3 минут вӑретмелле, илсен 1 сехет лартмалла та сӑрӑхтармалла. Кунне 3 хут стаканӑн виҫӑмӑш пайне ӑҫмелле. Курс – сывлӑх лайӑхланиччен.

◆ Пӗр виҫепе шӑнӑр кураҫӑн сулҫине, шапа хупаххин /мать-и-мачеха/ сулҫине, хыр папкине хутӑштармалла. 1 апат кашӑкӗ пухха тин вӑренӗ 1 стакан шыва ямалла, 10 минутран сӑрӑхтармалла. Кунне 3 хут 1-ер чей кашӑкӗ ӑҫмелле. Сывлӑх лайӑхланиччен сипленмелле.

Хисеплӗ Вулаканӑмӑр!

Эс пӗлен: «Хыпар» Издательство ҫурчӑн кунсулӑнче ҫенӗ тапхӑр пуҫланчӗ. Вӑхӑт пире ҫенӗлле пурӑнма, ҫенӗлле ӑҫлеме хистет. Эпир сан шанчӑкна тӑрре кӑларма тӑрӑшӑпӑр, эс вара пирӑн кӑларӑмсене, тархасшӑн, ҫырӑнсам.

«Хыпар»: Вулаканӑм, пӗр ҫулпа утар!

Кӑларӑмсем	Индекс	Почта уйрӑмӑсенче	«Чӑваш пичет» киоскӑсенче	«Советская Чувашия» киоскӑсенче	Редакция
Хыпар	54800	732,66	288	279	144
Хыпар-шӑматкун	78353	304,08	150	141	90
Ҫамрӑксен хаҫӑчӗ	54804	358,08	234	231	144
Чӑваш хӑрарӑмӗ	11515	325,08	222	213	141
Сывлӑх	11524	205,02	114	111	81
Кип-ҫурт, хушма хуҫалӑх	54806	184,04	114	111	81
Хресчен сасси	54838	376,62	168	162	114
Хресчен сасси-кип	43887	184,08	108	105	81
Тӑван Атӑл	11529	319,08	252	246	198
Капкӑн	24608	185,04	150	126	108
ЛИК	83429	140,36	120	120	100
Тантӑш	54802	274,08	138	132	90
Самант	73208	181,02	162	156	120
Тетте	73771	143,52	114	111	90

Шута илме

КУН КӖСКЕЛЕТ, СЫВӐРАС КИЛЕТ

Кун кӖскелсе пынӑ тапхӑрта организм кахалланма тытӑнать, вӗсӗмсӗр ыйхӑлаттарать. Ку сӑтӑ ситменнипе сыхӑнӑ. Мӗн тумалла-ха?

Пӗртре сӑтӑ ытларах пулсан лайӑх. Усӑ сывлӑшра хускану ытларах тумалла, чупмалла, сурӑн нумай сӑремелле. Ирхи зарядка пирки те ан манӑр. Организма витаминсем кирлӗ, хамӑр тӑрӑхра ситӗнекен пахча сӑмӗсӗпе улма-сырла ытларах сӑмелле.

Тонуса сӗклеме пахча сӑмӗс шӗвекӗ пулӑшат. Пӗчӗк сыхӑ петрушкӑна, пӗр шӑл ыхрана, вӑтам виҫе-тӑватӑ кишӗре, икӗ турат сельдерее вӗтетсе хутӑштармалла, пӑчӑртаса сӗткенне юхтармалла. Пӗчӗк сыпкӑмсемпе ӗссе ямалла. Сӑк хутӑша кашни кун ӗссен организм тонусне чылай хӑпартма пулат.

Рационра чӗрӗ кавӑн, кишӗр, панули сӗткенӗсем пулсан аван.

Чи лайӑх эмел – сывӑрса тӑранни. Савӑнпа организм сывӑрас килсен ан хирӗслӗр – сакӑр сехет сывӑрни часах йӗркене кеме пулӑшӗ.

Ыйхӑлаттарничен шӑлан сырли аван. 1 стакан типӗ

сырлана 1 литр шыва ямалла, вӗреме кӗртмелле те сӑлам сӑнчен илмелле, сивӗнсен сӑрӑхтармалла. Варени е пыл хушма юрат. Чей е компот вырӑнне ӗсмелле. Шута илӗр: шӑлан сырли сӑмӗсен шӑк хӑвалакан витӗмлӗ. Сиплев курсӗ – 1 уйӑх.

Сар сип ути /зверобой/ – вӑйлӑ антидепрессант. 1 апат кашӑкӗ курӑка тин вӗренӗ 1

стакан шыва ямалла, 15 минутран сӑрӑхтармалла. Кунне 3 хут апатчен сур сехет маларах стаканӑн виҫсӗмӗш пайне ӗсмелле. Курс – 1-2 уйӑх.

Хура пилеш – кӗркунне уйрӑмах кирлӗ витаминсен сӑлкуҫӗ. 2-3 апат кашӑкӗ типӗ сырлана тин вӗренӗ 1 стакан шыва ямалла, 1 сехетрен сӑрӑхтармалла. Пӗр уйӑх чей вырӑнне ӗсмелле.

УЙРӐМАХ МЕЛЛӖ

Хӗрлӗ пилеш пиҫсе ситнӗ тапхӑрта пыршӑлӑха тасатма уйрӑмах меллӗ. 1 чей кашӑкӗ пилеше кашӑкпа нимӗрлемелле, вӗренӗ сивӗ 1 стакан шыва ямалла, 8 сехет лартмалла. Сӑрӑхтармалла мар. Ӑна пӗр кун хушшинче ӗссе ямалла. Сӑгла темиҫе кун сипленмелле.

Пыршӑлӑх питӗ лайӑх тасалать, пӗтӗм кӗлетке сӑмӑлланать. Унсӑр пуҫне хӗрлӗ пилеш япӑх холестерина кӑларнипе те паха. Савӑнпа гипертониксене, чӗре чирлӗ сӑнсене питӗ усӑллӑ.

ЎТЕ СЕМСЕТМЕ

Сӑк маскӑсем мунчара уйрӑмах паха витӗм кӑрӗсӗ.

Целлюлита хирӗс. Кӗлеткене сӑхе сийпе шӗвӗ пыл сӗрмелле. Ӑна алӑпа кӑштах сӑтлаттарса ўт тӑрӑх сӑтӑрмалла. Пыл сӑралса шура тӗсленсен, алла хулӑн сийпе сыпӑсма пулсан ӑшӑ шывпа суса тасатмалла.

Ўте пиҫӗлӗх кӗртме. 100 грамм тӑпӑрча 3 апат кашӑкӗ хӑймапа хутӑштармалла. Ўт-пӗве 10-15 минута сӗрмелле. Ӑшӑ шывпа суса тасатмалла.

Ура кӗлисе сӑмӗсетме. Вӗтетнӗ сухан хуппипе шӑнӑр курӑкӑн сӑлсене пӗр виҫепе илсе тата суршар чей кашӑкӗ тип суса пыла хутӑштармалла. Ура кӗлисе 5-10 минута сӗрмелле. Ӑшӑ шывпа суса тасатмалла.

ЭРЕХРЕН СИВӖТЕТ

Сакӑр е вунӑ литр кӗрекен кӗленче /эмальенӗ/ савӑта 1 литр кефир ямалла. 1-ер апат кашӑкӗ тулӑ, ыраш, сӗлӗ, урпа, хуратул, манна кӗрписене хушмалла. Йывӑс кашӑкпа лайӑх пӑтратмалла. Хӗрринчене сивӗ шыв яра салфеткӑпа /хупӑлчапа мар/ витмелле. Пӗлӗм температуричче 3 кун лартмалла, тӑтӑшрах пӑтратмалла.

Сӑк шӗвеке талӑкӑн кирек хӑш вӑхӑтӗнче те темӗн чухлех ӗсме юрат. Вӑл алкоголь туртӑмӗнчен хӑтарать. Сиплӗ шӗвеке пӗлӗм температуричче упрамалла.

Реклама тата пӗлтерӗсем

ПУЛӐШУ УСЛУГИ

32. Лечение алкоголизма. Анонимно. Консультация бесплатно. С 8.30 до 19 ч., сб., воскр., – с 8 до 13 ч. А.: Чеб., пр. Ленина, 56. Т. 552733. Лиц. ЛО 21-01-001096 г. МЗ СР РФ от 06.06.14г. Имеются противопоказания, проконсультируйтесь со специалистом.

115. Наркология. Трезвая жизнь. Т. 8-902-663-20-80. Лиц. 5001001230 от 8.06.2007г. Имеются противопоказания, проконсультируйтесь со специалистом.

152. Бурение скважин на воду. Т. 8-960-302-12-93.

ТУЯНАТӐП КУПЛӐ

18. Бычков, тӗлок, коров, лошадей. Т. 8-962-599-47-06.

141. Коров, бычков и лошадей. Т. 8-960-310-98-78.

ӖС РАБОТА

110. Монолитчики, плотники, монтажники, шлифовщики, каменщики, сварщики. Питание, спецодежда, вахта. Т. 8-925-002-22-38.

СУТАТӐП ПРОДАЮ

4. Пластиковые ОКНА. Низкие цены. Рассрочка. Замер, доставка – бесплатно. Т. 89875766562.

5. Блоки керамзитобетонные 20x20x40, 12x20x40, 9x20x40 пропаренные, гидро-вибропрессованные заводские от производителя – недорого; **цемент, песок.** Доставка. Разгрузка. Без выходных. Кассовый чек, документы. Т. 8-960-301-63-74.

7. Срубы для бани. Т. 37-28-74.

9. Гравмассу, песок, щебень, керамзит. Д-ка. Т. 89033583021.

157. Пластиковые ОКНА, стальные ДВЕРИ. Дӗшево. Т. 89276689303.

560. ОКНА, ДВЕРИ "БАРС". Заводское производство. Бесплатный замер. Рассрочка. Гарантия 10 лет. Скидки. Т. 89276689303.

Килти тухтӑр

СЫХЛАННИНЕ
НИМӖН ТЕ СИТМЕСТ

Шӑнса пӑсӑласран хӑтӗленме халӑх медицинин мелӗсем пулӑшаҫӗ. Вӗсем ансат та витӗмлӗ.

❖ 1 литр шыва анӑс курӑкӑн /девясил/ 30 грамм вӗтетнӗ типӗ тымарне ямалла, 20 минут вӗретмелле. Сӑрӑхтармалла та 200 грамм сахар тата сур стакан панули укӑсӗ хушса лайӑх пӑтратмалла. Кунне 3 хут апатчен 30 минут маларах 3-шер апат кашӑкӗ ӗсмелле.

❖ Сивӗ шывра 750 грамм хыр папкине сумалла, типӗтмелле те аш арманӗпе авӑртмалла. Стерилизацӑленӗ кӗленче банкӑсене ямалла, 1:2 виҫепе пыл хушмалла. Банкӑсене хупӑлчапа витсе сивӗтмӗше лартмалла. Кашни ир 1 апат кашӑкӗ хутӑша ӑшӑ шывра ирӗлтерсе ӗсмелле.

❖ Шӑнса пӑсӑлнин малтанхи палисене асӑрхасанах тин вӗренӗ 1 стакан шыва пӗрер

чӗптӗм вӗтетнӗ импӗр тымарӗ, пӗтнӗк сӑлси, пӗр шӑл ыхра ямалла, 15 минут лартмалла. Ӑшӑлла пӗчӗк сыпкӑмсемпе ӗсмелле.

❖ Ингаляци пулӑшат. Каҫхине сывӑрма выртас умӗн эмальенӗ кружкӑна тин вӗренӗ шыв ямалла, 1 апат кашӑкӗ аптека прополис настойки хушмалла. Шӗвекрен тухакан пӑспа пуҫ урлӑ алшӑллипе витӗнсе сӑмсапа тата сӑварпа сывламалла. Унтан хура е симӗс чей, е курӑк чейӗ /1 чей кашӑкӗ прополис настойки хушса/ ӗсмелле. Ир енне сывлӑх лайӑхланать.

❖ Сунас чухне сӑмса шӑтӑкӗсене тип сур сӗрмелле те вӗсене шалах мар тасатнӑ ыхра шӑлӗсем 10-15 минута чикмелле.

КАРЛАНКӐ ШЫҫСАН

Карланкӑ шыҫсинчен фарингитран сипленӗ чухне халӑх мелӗсем ыра витӗм кӑрӗсӗ.

Чир вӗрӗлсен 1 стакан ӑшӑ шыва 1-2 чей кашӑкӗ пыл тата 1-2 чей кашӑкӗ панули укӑсӗ хушмалла, лайӑх пӑтратмалла. Кунне 3 хут апатчен 15 минут маларах суршар стакан ӗсмелле. Сывлӑх лайӑхланничен сипленмелле.

Календула чечекӗпе ятарлӑ маҫ хатӗрлеме пулат. 1 апат кашӑкӗ чечек сур стакан тасатман хӗвелсаврӑнӑш сӑвене ямалла, ӑшӑ вырӑнта 3-5 кун лартмалла, сӑрӑхтармалла. Сиплӗ сӑва кашни сӑмса шӑтӑкне 2-3-шер тумлам кунне икӗ хут тумлатмалла. Су карланкӑн хыҫалти стенки патне ситтӗр тесе пуҫа сулахялла-сылтӑмалла пӗкмелле.

Процедура хыҫӑн выртсан лайӑх. Су сӑмӗсеткен, лӑплантаракан витӗм кӑрет. Пырта кӑтӑклантарса тӑни хӑвӑрт иртет. Календула сӑвӗ сунас чухне те пулӑшат.

КАРИЕСПА
КӖРЕШЕТ

Нумай пулмасть-ха иҫӗм шӑлшӑн сиенлӗ апатсен йышне кӗрет тесе сирӗплететнине вулама пулатӗ. Сӑкна сырла-ра сахар нумаййипе тата иҫӗм шӑла сыпӑснине сӑлтӑвлӑтӗҫ.

Инди ӑсчахӗсем сӗнӗ тӗпчев ирттернӗ. Вӗсем иҫӗмре эмале арканасран хӑтӗлекен тата кариеца, шӑл тунисен чирӗсене аталанма чӑрмантаракан уйрӑм япаласем тупнӑ.

«ХЫПАР»

Издательство
сӑрчӗ автономн
учреждений

Сырӑнмалли индекс: 11524

УЧРЕДИТЕЛЬ:

«ХЫПАР» ИЗДАТЕЛЬСТВО СӐРЧӖ» АВТОНОМИ УЧРЕЖДЕНИЙ

Директор-тӗп редактор
В.В.ТУРКАЙ
Редактор
А.Х.ЛУКЯНОВА

Хаҫата Федерацин сыхӑну, информаци технологийӗсен тата массӑлла коммуникацисен сферинчи надзор службинче /Роскомнадзор/ 26.04.2013 ҫ. ПИ ФС77-53798 №-пе регистрацӑленӗ.

РЕДАКЦИ АДРЕСӖ:

428019, Шупашкар хули, Иван Яковлев проспекчӗ, 13, Пичет сурчӗ, III хут, «Сывлӑх».

ЫЙТСА ПӖЛМЕЛЛИ ТЕЛЕФОНСЕМ: 56-03-04, 56-00-67.

коммерци дирекцийӗ:

28-83-70,

56-20-07 – инспекторсем.

hupar2008@rambler.ru

Факс: /8352/
28-83-70.
Электрон
почты:
hupar@mail.ru

Хаҫата «Хыпар» Издательство сурчӗ» АУ техника центрӗнче калӑпланӑ, «Чӑваш Ен» ИПК АУО типографийӗнче пичетленӗ, 428019, Шупашкар хули, И.Яковлев проспекчӗ, 13. 56-00-23 – издательство директорӗ. Номере 06.11.2014 алӑ пуснӑ. Пичете графикпа 18 сехетре алӑ пусмалла, 12 сехетре алӑ пуснӑ. Тираж 6202. Заказ 4553.